

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

BESLUT
2011-02-14

Diarienummer:
511-43099-2005

Sida
1(12)

Bildande av naturreservatet Brommö skärgård i Mariestads kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Besvärshänvisning O4:1
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreseptatet Brommö skärgård
NVR ID	2000568
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Mariestad
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	2295,1 ha, varav vatten 1860 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra götaland's län
Natura 2000-beteckning:	SE0540077
Naturgeografisk region:	Götalands centrala slättbygder; Vänerslätterna
Objektskategori:	Kust och skärgård
IUCN-kategori:	Strikt naturreseptat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Brommö skärgård.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör det nu bildade naturreservatet:

- Naturreservatet Brommö skärgård enligt 7 § naturvårdslagen (1964:822) den 27 september 1987, dnr 11.1211-793-87
- Naturvårdsområdet Västra Brommö enligt 19 § naturvårdslagen (1964:822) den 27 september 1987, dnr 11.126-2944-75

Länsstyrelsen beslutar att dessa områdesskydd upphävs när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara en representativ del av Vänerskärgården med dess öar och skär som har ett högt naturvärde och därför är av stor vikt för djur- och fågellivet, liksom människans friluftsliv.
- Bevara och utveckla de inom området förekommande naturtyperna och/eller arterna som ingår i EU:s nätverk av skyddsvärda områden, Natura 2000.
- I områdets skogsmiljöer skall strukturer, som varierande trädålder och trädslagsblandning samt död ved förekomma i riklig omfattning.
- Strandmiljön skall förbli oexploaterad och områdets sandstränder skall vara vegetationsfria och erbjuda möjlighet till bad, samtidigt som de utgör lämpliga livsmiljöer för djur och insekter beroende av ljusa, sandiga och varma miljöer.
- Bevara och utveckla förutsättningarna för ett rikt fågelliv med bl.a. lämpliga häckplatser för flera kolonihäckande fågelarter.
- Området skall erbjuda goda förutsättningar för friluftsliv i form av bl.a. båtliv, bad, vandringar och bär- och svampplockning m.m. Friluftslivet skall dock ske på ett sådant sätt att det inte skadar områdets naturvärden.

Syftet ska tryggas genom att:

- Största delen av områdets skogs-, strand- och vattenmiljöer lämnas att utvecklas fritt.
- I vissa skogsbestånd återskapas naturvärden med hjälp av naturvårdsinriktade skötselåtgärder
- I anslutning till områdets strandmiljöer genomförs skötselåtgärder i syfte att gynna djur och insekter knutna till ljusa, sandiga och varma miljöer.
- Skär och mindre öar, lämpliga som häckplatser för mås- och sjöfågel hålls fria från högre vegetation genom återkommande röjningsinsatser.
- Friluftslivet skall stimuleras genom att anläggningar som stigar, toaletter och sopmajor m.m. underhålls. Lämpliga badvikar hålls fria från vass genom återkommande röjningar.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad, mast, antenn, vindkraftverk, brygga eller annan anläggning.
2. Anlägga väg.
3. Anlägga luft- eller markledning.
4. Anordna upplag.
5. Borra, spränga, gräva, schakta, eller bedriva täkt av något slag, ej heller husbehovstäkt.
6. Dika, dikesrensa, dämna, muddra, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets hydrologiska förhållanden.
7. Avverka träd, gallra, röja, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
8. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
9. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. Bedriva fiskodling.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid reparation och underhåll av befintliga vägar och farleder.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Utmärkning av naturreservatet i terrängen.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Anordning och underhåll av vandringsleder, toaletter, bryggor och andra friluftsanläggningar
4. Røjningar, gallringar, plantering och stängsling av träd och växter i syfte att öka naturvärdena i skog.
5. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
6. Körning med motordrivet fordon i samband med skötselåtgärder.
7. Artspecifika skötselinsatser för de inom området förekommande signal- och/eller rödlistade arter.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. På land framföra motordrivet fordon annat än på befintlig väg.
2. På vatten, inom 300m från strandzonen (se bilaga 1), framföra motordrivna farkost med en högre hastighet än 5 knop.
3. Förtöja båt mer än tre dygn i följd på samma plats.
4. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar.
5. Utplantera växt- eller djurart.
6. Samla in insekter, lavar och mossor.
7. Cykla annat än på befintlig väg.
8. Elda annat än på anvisade platser i bilaga 3b.
9. Plocka eller samla in stenar inom det i bilaga 1 markerade området.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

10. Anordna lägerverksamhet för fler än 100 personer.
11. Anordna idrottstävling.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.

Föreskriften C1 gäller ej jakträttsinnehavare vid uttransport av fällt vilt med s.k. älgdragare eller motsvarande.

Föreskriften C3 gäller ej bryggan vid fastigheten Brommö 3:17.

Beskrivning av naturreservatet

Brommö skärgård är ett vackert naturområde i Mariestads kommun, beläget i Vänern, väster om Torsö. Området består av hela den västra delen av huvudön Brommö samt de större öarna Hovden, Bockön, Lindökroken, Trollö och Klyphomen. Därutöver ingår ett flertal mindre öar och skär i området.

Reservatet är näst intill oexploaterat och utöver två bryggor på Lindökroksholmen och Smörhättans fyr längst ner i söder, finns inga större anläggningar eller byggnader i området. I anslutning till flera av badplatserna, främst på Brommö, finns bekvämlighetsanläggningar i form av toaletter, vindskydd och sopstationer.

Området är ett mycket populärt friluftsområde, framför allt under sommaren då båtlivet är intensivt och öarna besöks flitigt av bad- och cykelturister. Det är främst de många badstränderna och naturhamnarna som nyttjas.

Hela Brommö skärgård domineras av tallskog, som växer på mager, sandiga eller bergiga marker. Enstaka tallar har en ålder på 350 år men mer normalt ligger åldern på 150-200 år. På de mindre öarna och skären dominerar hållmarkstallskog och på de större öarna är tallskog av gräsristyp vanlig. De små skären är ofta kala.

Strandzonerna består till huvudsak av klippiga stränder men även välutvecklade klapperstensfält, sandstränder och flygsanddyner sätter sin prägel på strandområdena. Flygsandfälten är de största i Vänerområdet och sällsynta arter som ryl och skogsknipprot har noterats på sanddynerna. I de skyddade vikarna och i de grundare områdena dominerar bladvass. På flera ställen i området har förekomst av de rödlistade arterna granspira, ljungögontröst och dvärglin tidigare noterats.

Fågellivet är mycket rikt och det finns värdefulla häckningslokaler för flera skyddsvärda arter i området, bland annat nattskär, fiskgjuse och storlom. De äldre tallarna i strandzonen är viktiga potentiella boträd åt stora rovfåglar. Flera av de kala skären utgör viktiga häcklokaler för mås- och simfåglar.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Riksintressen m.m

Reservatet ligger inom riksintresseområde för naturvård: Hovden och Västra Brommö (NRO 14032) och riksintresseområde för friluftsliv: Djuröarkipelagen, Brommö-Torsö-Fågelö (FR02) samt riksintresseområde för yrkesfiske.

Vänern med öar och strandområden omfattas av särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten enligt 4 kap. 2 § MB.

Delar av området är av regeringen klassat som Natura 2000-område, vars främsta syfte är att bevara den gamla tallskogen, de grunda vattenmiljöerna och hållmarkerna med tillhörande arter.

De grunda vattenmiljöerna och våtmarkerna mellan Brommö och Hovden är klassade som våtmarksområden med särskilt höga naturvärden i länsstyrelsens våtmarksinventering från 1991.

Kommunal översiktsplan

Beslutet överrensstämmer med intentionerna i översiktsplanen för Mariestad kommun.

Befintligt områdesskydd

Delar av området omfattas av befintligt naturreservat: Brommö skärgård respektive befintlig naturvårdsområde: Västra Brommö.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer för vattenförekomsten Vänern-Värmlandssjön har beslutats av vattendelegationerna i Sveriges fem vattendistrikt enligt 4 kap 8 § förordningen (2004:660) om förvaltning av kvalitén på vattenmiljön. Vattenområdet Vänern har av Naturvårdsverket förtecknats som fiskvatten som ska skyddas enligt förordningen (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. Instiftandet av naturreservatet Brommö skärgård bedöms inte negativt påverka möjligheterna att följa normerna.

Ärendets handläggning

Delar av området beslutades av Länsstyrelsen som naturreservat den 27 september 1987. Samma dag beslutade Länsstyrelsen om naturvårdsområde på andra delar av området. Resterande mark förvärvades av naturvårdsverket i december år 2006.

Förslag till beslut och skötselplan har vid flera tillfällen kommunicerats och diskuterats med ett flertal i området aktiva föreningar och organisationer liksom Mariestads kommun.

Berörda mark- och sakägare har förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Mariestads kommun och Skogsstyrelsen.

Kryssarklubben Vätern, Mariestads motorbåtsklubb, Mariestads segelklubb, Friluftsförbundet, Mariestads Fågelklubb, Mariestads naturskyddsförening, Mariestads sportfiskeklubb, Brommö Intresseförening och SMU scouterna har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Inkomna yttranden.

Mariestads kommun tillstyrker förslaget med tillägget att upp till 100 personer ska tillåtas att bedriva lägerverksamhet utan Länsstyrelsens tillstånd. Länsstyrelsen har tillmötesgått kommunens önskemål genom ändring i förslaget till beslut.

Skogsstyrelsen har inget att erinra mot förslaget till naturreservat.

Sjöfartsverket anser att farledsunderhållning skall undantags från de allmänna föreskrifterna i förslaget. Vidare anser sjöfartsverket att området med hastighetsbegränsning på 5 knop inte skall omfatta befintliga farleder. Länsstyrelsen har tillmötesgått Sjöfartsverkets synpunkter genom nödvändiga ändringar i förslaget till beslut.

Mariestads motorbåtsklubb menar att bryggorna vid Lindökroken bör ges möjlighet att bytas ut och ev. förlängas. I övrigt anser man att skötselplanen med föreslagna vassröjningar samt hastighetsbegränsningen är bra. Länsstyrelsen anser att reservatets föreskrifter inte utgör hinder för underhåll, utbyte och ev. förlängning av de befintliga bryggorna vid Lindökroken. Dock kan detta kräva tillstånd enligt annan lagstiftning.

Svenska kryssarklubben ställer sig positiv till förslaget men önskar möjlighet att lägga ut en förtöjningsboj vid Lindökroksviken samt ordna permanenta förtöjningsöglor i berget på populära förtöjningsplatser. Länsstyrelsen har tillmötesgått dessa önskemål genom ändringar i förslaget till skötselplan.

Mariestads naturskyddsförening finner förslaget till naturreservat vara ett utmärkt förslag.

SMU Scout i Mariestad önskar möjlighet att elda och laga mat i oljefat samt att bedriva lägerverksamhet för fler än 50 personer utan Länsstyrelsens tillstånd. Länsstyrelsen har i förslaget till beslut ändrat till att lägerverksamhet får omfatta upp till 100 personer utan Länsstyrelsens tillstånd. Länsstyrelsen anser vidare att reservatets föreskrifter inte utgör hinder för att elda i oljefat

så länge dessa placeras i anslutning till de anvisade eldningsplatserna samt att oljefaten inte lämnas kvar i reservatet.

Mariestads fågelklubb stödjer Länsstyrelsen förslag till naturreservat.

Friluftsförbundet i Mariestad tillstyrker förslaget.

Sven-Olof och Meit Jonsson konstaterar ett kartfel samt önskar fortsatt möjlighet att genomföra bevarandeåtgärder för kulturmiljön runt Smörhättans fyr. Likaså önskar de möjlighet att röja vass i Smörhätteviken. Länsstyrelsen har rättat det påpekade felet i kartan samt tillmötesgått Sven-Olof och Meit Jonssons önskemål genom ändringar i skötselplanen.

Ingemar Wästlund samt övriga delägare till fastigheten Brommö 3:17 finner förslaget väl utformat och i sin helhet väl ägnat sitt ändamål. De ser dock problem med föreskrifterna A5-8 samt C3-4 avseende nuvarande skötsel av marken närmast deras fastighet samt nyttjandet av deras brygga. De framför också några synpunkter på den föreslagna skötseln av reservatet. För att tillmötesgå Ingemar Wästlunds önskemål har Länsstyrelsen undantagit bryggan tillhörande Brommö 3:17 från föreskriften C3. Avseende skötseln närmast Brommö 3:17 har Länsstyrelsen delvis tillmötesgått Ingemars önskemål genom ändringar i skötselplanen.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Reservatet har mycket höga natur- och friluftsvärden. Naturvärdena består främst av gammal och opåverkad tallskog, grunda och opåverkade vatten- och strandmiljöer. Här finns flera olika sandmiljöer som är av stor betydelse för flera olika sällsynta växt och insektsarter. Fågellivet är mycket rikt inom området. Reservatet är ett mycket betydelsefullt friluftsområde med omfattande bad- och båtliv.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålen *Levande skogar*, *Levande sjöar och vattendrag* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning och vattenanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren av naturreservatet.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeområdet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda. (7 kap 28 a, 28 b och 29 §§ miljöbalken).
- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförfordningen.
- För området gäller tillträdesförbud under delar av året för följande öar och uddar. Lindökroksholmarna, Sjömansskär, Kråkholmarna, Järsnäs udde, Stora och Lilla kungen och Skottarn enligt Länsstyrelsens beslut den 23 mars 2010 om djur- och växtskyddsområden enligt 7 kap 12 § miljöbalken.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförfordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Förvaltningen ska ske i samverkan med Mariestads kommun.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Mariestads-Tidningen, Skaraborgsbygden, Göteborgs-Posten.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Naturvårds-handläggare Henrik Roos har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, antikvarie Lisa Ragnarsson, länsarkitekt Mehdi Vaziri, vattenvårdshandläggare Mats Johansson och länsjurist Anders Hjalmarsson.

Göran Bengtsson

Henrik Roos

Beslutskarta

Bilaga 1

Naturreseptat
Brommö skärgård
Mariestads kommun

Tillhör Länsstyrelsens beslut enligt
7 kap 4 § miljöbalken. Dnr. 511-43099-2005

- Gräns för naturreseptat
- Föbudsområde för stenplockning
- Hastighetsbegränsning 5 knop

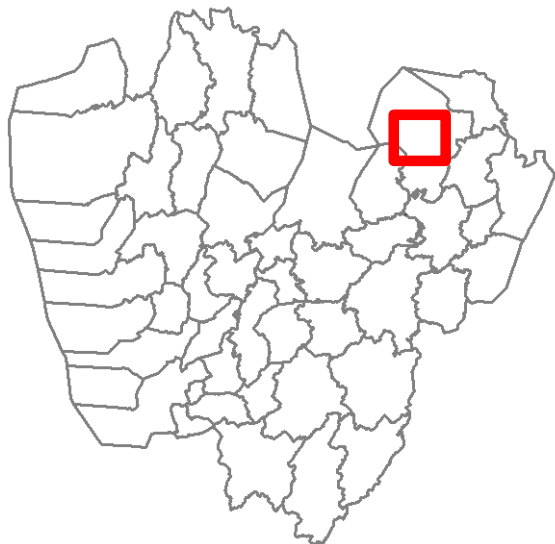
Skala 1:35 000

0 500 1 000 Meter

Utdrag ur GSD Fastighetskarta.
Copyright Lantmäteriet, dnr. 106-2004/188.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Översiktskarta

Naturreseptatet

Brommö skärgård

Mariestads kommun

Bilaga 2

Tillhör Länsstyrelsens beslut enligt
7 kap 4 § miljöbalken. Dnr. 511-43099-05

1:125 000

0 1 2 3 4 Kilometer

Utdrag ur GSD Fastighetskarta.
Copyright Lantmäteriet, dnr. 106-2004/188.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturreseptatet Brommö skärgård

Mariestad